

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/6/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214220850
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2214220850.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. R., nar. XX.XX.XXXX, C. L. č. XX, dieťa rodičov: H. W., nar. XX.XX.XXXX, C. L. č. XX, zastúpená advokátom: JUDr. Peter Belica, Bratislava, Konventná 9 a F. R., nar. XX.XX.XXXX, C. L. XX, zastúpený advokátkou: JUDr. Eva Mészárosová, Dunajská Streda, Alžbetínske námestie 1203, o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9P 85/2014-21 zo dňa 13. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že sa nariaďuje predbežné opatrenie, ktorým sa do právoplatnosti rozhodnutia vo veci sp. zn. 9P/54/2014 maloletý G. ponecháva v starostlivosti matky.

o d ô v o d n e n i e :

Uznesením napadnutým odvolaním prvostupňový súd návrh matky maloletého dieťa na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd po citácii § 36 ods. 1, 24 ods. 1 Zákona o rodine, § 74 ods. 1, 102 ods. 1 veta prvá, 75 ods. 1, ods. 5 veta prvá, ods. 6, ods. 8, ods. 9, 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. vecne odôvodnil tým, že ak sa má predbežné opatrenie týkať pomerov v rodine je podmienkou nariadenia predbežného opatrenia osvedčenie potreby dočasne upraviť právne pomery existujúce medzi rodičmi maloletého G. ohľadom maloletého. Na tunajšom súde sa pod sp. zn. 9P/54/2014 vedie konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ktoré nie je t.č. právoplatne skončené. Rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, spoločný život rodičov dieťaťa bol prerušený, keď otec pre partnerské nezhody opustil spoločnú domácnosť v novembri 2013. Súd v danom prípade dospel k záveru, že nie je osvedčená potreba dočasnej úpravy pomerov. Z obsahu podania matky, ako aj zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že dieťa sa fakticky nachádza v osobnej starostlivosti matky. Matka maloletého pracuje v Rakúsku, kde maloletý G. navštevuje materskú škôlku a matka s dieťaťom chodia domov týždenne dvakrát. Otec maloletého pracuje v zahraničí, s maloletým G. sa stretáva sporadicky (raz za niekoľko týždňov alebo aj mesiacov). Argumentácia matky, že sporadické návštevy otca maloletého dieťaťa majú negatívny vplyv na maloletého, nakoľko ten je citovo naviazaný na matku dieťaťa a náhle prerušenie citových väzieb pôsobí na maloletého negatívne podľa názoru súdu neobstojí, nakoľko je v záujme maloletého dieťaťa, aby udržiavalo rodinné vzťahy a stretával sa aj s druhým rodičom. Z dosiaľ osvedčeného, zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že otec má s maloletým vybudovaný dobrý vzťah. Pokiaľ matka vo svojom podaní poukázala na údajné časté nevhodné správanie sa otca, ktorý bezdôvodne vyvoláva konflikty i s ostatnými deťmi matky, voči ktorým sa správal verbálne agresívne a javil známky požitia alkoholu, súdu sa žiada dodať, že matka vo svojich podaniach nikdy netvrdila, že by nevhodné správanie sa otca bolo zamerané na maloletého G. a ani, že by otec dieťa v takomto stave nejakým spôsobom ohrozoval.

Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie matka prostredníctvom právneho zástupcu a domáhala sa, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a vyhovel návrhu navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia. Ako odvolacie dôvody uviedla § 205 ods. 1, ods. 2 písm. a) O.s.p., v konaní došlo k vadám podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p., pretože súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Ďalej dôvodila aj tým, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože súd nevykonal ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Matka trvá na tom, aby súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým zverí maloletého G. do dočasnej osobnej starostlivosti matky a to až do právoplatného skončenia súdneho konania sp. zn. 9P 54/2014. Poukázala na § 132 O.s.p., § 157 ods. 2, 167 ods. 2 O.s.p. Dôvodila predovšetkým tým, že otec vo svojom vyjadrení k návrhu sa vyjadril tak, že žiadal predbežným opatrením zveriť maloletého G. do dočasnej osobnej starostlivosti matky do rozhodnutia súdu vo veci samej a navyše zaviazal otca platením výživného sumou 100,- eur mesačne a úpravu styku otca s maloletým G.. Uvedená skutočnosť podľa zhodného stanoviska oboch rodičov k dočasnému zvereniu maloletého G. je dostatočným odôvodnením potreby dočasnej úpravy pomerov tohto maloletého dieťaťa v záujme maloletého, keďže samotné konanie o úpravu práv a povinností môže trvať neurčitú dĺžku. Maloletý G. je v osobnej starostlivosti matky a od 07.11.2014 kedy otec dieťa vrátil matke, maloletý navštevuje škôlku v Rakúsku a to počas práce matky v Rakúsku sa zdržiava v tejto škôlke do 15. hodiny daného dňa a po pracovnej zmene v Rakúsku sa matka s dieťaťom dennodenne vracia do miesta svojho bydliska. Dňa 10.11.2014 matka zistila, že na predmetnom rodinnom dome sú vymenené zámky, preto od tohto dňa spolu s maloletým G. ako aj s ostatnými dvomi deťmi je nútená zdržiavať sa inej adrese u svojej matky H. XXX, pričom otec neoprávnené zadržuje veci do dnešného dňa a týmito skutočnosťami je vlastne zvýraznená potreba požadovanej dočasnej úpravy pomerov k maloletému G.. Prvostupňový súd nespochybnil, že dňa 3.11.2014 otec maloletého G. prišiel do domácnosti jeho starej matky v N. E. kde bol maloletý G. v dočasnej opatere a prišiel maloletého navštíviť na čo otec maloletého zobral na prechádzku a zobral ho na matke neznáme miesto. Matka nemala vedomosť až do 07.11.2014 kedy otec dieťa vrátil matke kde sa maloletý G. nachádza, pričom otec s matkou nebol vôbec ochotný komunikovať na otázku kde sa nachádzajú a kedy dieťa matke vráti a to napriek telefonickým pokusom matky sa dohodnúť na návrate dieťaťa. Skutočnosť o únose dieťaťa matka nahlásila aj na políciu dňa 03.11.2014. Rodičia maloletého G. neboli manželia, pričom od narodenia prakticky osobnú starostlivosť vykonáva výlučne matka, otec opustil spoločnú domácnosť v novembri 2013. Po opustení spoločnej domácnosti mal otec o maloletého len sporadický záujem, pričom otec pracuje v zahraničí a maloletého navštevuje nepravidelne. Otec prispieva na výživu maloletého minimálne nepravidelnou sumou 50,- eur. Z konania oboch rodičov vyplýva, že nie sú schopní sa dohodnúť sa podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností a preto matka podala návrh vo veci samej, v ktorom žiadala o zverenie maloletého do jej osobnej starostlivosti, určenie výživného, úpravu styku otca k maloletému. Danosť práva matky je teda osvedčená už len tým, že matka má eminentný záujem na úprave rodičovských práv a povinností, ktoré sú vzhľadom na svojvoľné konanie otca bez predchádzajúcej dohody alebo rozhodnutia zjavne narušované a to najmä bez ohľadu na prvoradé záujmy maloletého G.. Do právoplatného rozhodnutia vo veci musí byť maloletý niektorému z rodičov predbežne zverený. Nie je z hľadiska ochrany záujmov maloletého dieťaťa vhodné, aby až do konečného a právoplatného rozhodnutia o jeho zverení do osobnej starostlivosti jednému z rodičov nebolo maloleté dieťa niektorému z nich zverené alebo aby si niektorý z rodičov násilne bez dohody s druhým rodičom dieťa svojvoľne vzal do svojej osobnej starostlivosti. Dočasná úprava pomerov je preto vzhľadom na časovo neurčitý odhad právoplatného rozhodnutia vo veci samej nevyhnutne potrebná. Bezprostredne hroziacu ujmu vidí matka predovšetkým v negatívnom vplyve na maloletého v súvislosti s pretrhnutím veľmi citovo osobných väzieb, ktoré má s matkou a v období od 03.11. do 07.11.2014 nemala matka žiadnu vedomosť o tom, kde sa otec s maloletým G. nachádzal, či bol v bezpečí a či bolo o neho postarané.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez

nariadenia odvolacieho pojednávania, (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné a napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť.

V zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

V zmysle § 75 ods. 7 O.s.p. súd môže vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov. Podľa ods. 9 tohto ustanovenia o nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov.

Ust. § 76 ods. 1 O.s.p. zakotvuje demonštratívny výpočet možných predbežných opatrení čo do ich obsahu, je preto možné vydať predbežné opatrenie aj iného obsahu. Podľa písm. b) cit. ust. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov, alebo do starostlivosti toho, koho označí súd. Ustanovenie je ale na prípady predbežnej úpravy styku rodiča s dieťaťom nenáležité a neaplikovateľné. Keďže dočasnú úpravu styku rodiča s dieťaťom nie je možné subsumovať, ani pod jedno z demonštratívne vymenovaných predbežných opatrení pod písm. a) až h) citovaného ustanovenia, predbežné opatrenie o úprave styku sa preto spravuje všeobecne ust. § 76 ods. 1 O.s.p.

V zmysle § 75 ods. 5 O.s.p. ak súd rozhoduje o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. b), rozhodne najneskôr do 7 dní od doručenia návrhu, ktorý má náležitosti podľa ods. 2.

V zmysle § 102 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

I keď sa to v citovanom ust. § 102 ods. 1 O.s.p. výslovne neuvádza, v kontexte s ust. § 74 a nasl. O.s.p. vyplýva, že po začatí konania súd nariadi predbežné opatrenie buď za účelom dočasnej úpravy pomerov účastníkov, alebo za účelom zaistenia budúceho výkonu rozhodnutia.

Jedným zo zabezpečovacích prostriedkov v občianskom súdnom konaní je inštitút predbežného opatrenia. Predbežné opatrenie slúži dočasnému zabezpečeniu ochrany porušených, alebo ohrozených práv účastníkov konania a je namieste ho použiť tam, kde sa vyžaduje okamžitý zásah súdu. Z charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri ich zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie, čo pre krátkosť času zvyčajne ani nie je dobre možné. Je však nutné, aby boli splnené základné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia a to buď potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov alebo existencia reálnej obavy, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Súdna prax vyžaduje i naplnenie podmienky, že predbežným opatrením sa nesmie vytvoriť nenávratný nenapraviteľný stav v právnych vzťahoch účastníkov, ani že v dôsledku predbežného opatrenia nevznikne neprimeraná ujma účastníkovi, teda že ujma povinného nesmie byť neprimeraná výhode, ktorú nariadením predbežného opatrenia získa druhá strana. Pre úspešnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je nevyhnutné, aby boli aspoň osvedčené (teda nemusia byť nepochybne preukázané) základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ale i osvedčenie, že je dané nebezpečie bezprostredne hroziacej ujmy.

Z obsahu spisu bolo zistené, že matka sa návrhom podaným prvostupňovému súdu dňa 10.11.2014 domáha nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd predbežne zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matky a to až do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 9P/54/2014 o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Matka maloletého dieťaťa svoj návrh na nariadenie predbežného opatrenia odôvodnila tým, že s otcom maloletého nežijú

v spoločnej domácnosti počnúc mesiacom november r. 2013, keď otec opustil spoločnú domácnosť. Maloleté dieťa sa t.č. nachádza v osobnej starostlivosti matky. Podľa udania matky, otec pracuje v zahraničí a po opustení spoločnej domácnosti prejavuje len sporadický záujem o dieťa (raz za niekoľko týždňov alebo mesiacov). Podľa udania matky nikdy otcovi v styku s maloletým nebránila a to i napriek často nevhodnému správaniu otca, ktorý bezdôvodne vyvolával konflikty a neraz javil známky požitia alkoholu. Otec na výživu dieťaťa prispieva sumou 50,- Eur. Bezprostredne hroziacu ujmu matka vidí predovšetkým v negatívnom vplyve na maloletého G. v súvislosti s pretrhnutím veľmi citovo osobných väzieb, ktoré má s matkou. Matka sa o maloletého stará od narodenia maloletého a maloletý G. je na matku citovo veľmi naviazaný. Otec maloletého navštevuje veľmi sporadicky. Náhle pretrhnutie citovej väzby medzi maloletým a matkou môže mať vzhľadom aj na nízky vek maloletého negatívne následky, a to aj s poukazom na skutočnosť, že dňa 03.11.2014 otec maloletého dieťaťa pod zámienkou prechádzky dieťa zobral na neznáme miesto a matka nemala vedomosť o tom, kde sa maloleté dieťa až do dňa 07.11.2011 nachádza. Otec dieťaťa odopieral od 03.11.2014 do 07.11.2014 akýkoľvek kontakt maloletého dieťaťa s matkou. Tento „únos“ podľa udania matky uskutočnil otec v minulosti už dva razy.

Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia je potrebné dôsledne rozlíšiť, kedy je na mieste okamžitý zásah súdu odôvodňujúci nariadenie predbežného opatrenia a kedy je vhodné vyčkat' na rozhodnutie vo veci samej po vykonaní potrebného dokazovania, v rámci ktorého budú dostatočne zistené a preukázané všetky relevantné skutočnosti.

Na preukázanie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy predložila matka zápisnicu o trestnom oznámení na otca, nakoľko dňa 3.11.2014 otec maloletého prišiel do domácnosti starej matky v N. E. kde bol maloletý G. v dočasnej opatere, otec maloletého zobral na prechádzku a odviezol maloletého na matke neznáme miesto. Matka nemala vedomosť až do 07.11.2014 kedy otec dieťa vrátil matke kde sa maloletý G. nachádza, pričom otec s matkou nebol vôbec ochotný komunikovať na otázku kde sa nachádzajú a kedy dieťa matke vráti a to napriek telefonickým pokusom matky sa dohodnúť na návrate dieťaťa. Matka dôvodila, že v minulosti sa podobné správanie otca vyskytlo už dvakrát.

Z dôvodov neviazanosti odvolacieho súdu návrhom matky však pri analýze upravovaných právnych vzťahov bolo treba vychádzať z len demonštratívneho výpočtu predbežných opatrení v ustanovení § 76 ods. 1 O.s.p. Odvolací súd pritom považoval za potrebné právne upraviť existujúci faktický stav starostlivosti o maloleté dieťa a to predbežným opatrením, ktorým sa tento stav stabilizuje (ponechaním tejto starostlivosti o maloleté dieťa matke, keď otec sa podľa vyjadrenia matky v prevažnej miere zdržuje v zahraničí). Tým sa totiž podľa názoru odvolacieho súdu dosiahne právna istota medzi účastníkmi konania v otázke osoby majúcej dieťa v permanentnej starostlivosti (s výnimkou období prípadnej úpravy styku). Pojem „starostlivosť“ je pritom pojmom užším ako pojem „osobná starostlivosť“ a ako len o provizórnom inštitúte o ňom hovorí napr. i ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., pričom v tomto prípade ide len o faktické opatrenie, ktoré nepredvída otázku budúcej osobnej starostlivosti. Starostlivosť o dieťa je zo strany matky riadne zabezpečená, otec si vyživovaciu povinnosť nepravidelne, ale plní, v tejto súvislosti odvolací súd otca upozorňuje, že platenie výživného pravidelne každý mesiac je jeho zákonnou povinnosťou a otec sa s maloletým aj keď sporadicky, ale stretáva a zo strany matky nie je snaha brániť styku otca s maloletým.

Pri riadení sa všetkými už opísanými úvahami odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v predbežnej úprave starostlivosti o dieťa zmenil (vzhľadom na povahu konania inak bez viazanosti ktoréhokoľvek z účastníkov konania na konkrétnu úpravu) podľa § 220 O.s.p. spôsobom uvedeným vo výroku tohto svojho uznesenia.

Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.